

kandidátově může však vrchní soud důchodkový ze závažných důvodů zmocniti k výkonu zkoušky některý okresní soud důchodkový. Při zkoušce této zkouší se

1. z trestního zákona o přestupcích důchodkových;
2. z ustanovení všeob. zákona trestního sem spadajících;
3. ze zákonů důchodkových se zvláštním zřetelem k použití jich při provádění zákona trestního o přestupcích důchodkových.

Zkouška koná se ústně před dvěma rady vrchního soudu důchodkového, kteréž určí president soudu tohoto. Ustanoven-li ke zkoušce některý soud okresní (důchodkový), skládá se zkušební komise z přednosti soudu tohoto a přisedícího, kterýž povolán jest z řady radů soudních (§§ 185—188 trest. z. důch.).

Bližší ustanovení o tom, jak koná se tato zkouška pro konceptní službu u finančních úřadů předepsaná, obsahuje předpis vydaný na základě nejv. rozhodnutí ze dne 13. srpna 1839 dekretem dv. komory ze dne 21. srpna 1839 č. 36886/2261 (sv. 67 str. 159, sb. zák. polit.).

Úřady dvorské nejvyšší.

I. Podstata a význam.

Již ve starověku obklopovala se knížata, zejména států východních, stkvělým dvořenínstvem a netřeba zvláště vytýkati ani až krajní zálibu v tom panovníků »rytířského středověku«; rozeznávaly se tu úřady ko-runní a dvorské; vnitřní správu hospodářskou obstarával majordomus (camerarius), správu kuchyně senešal (dapifer), správu sklepů šenk (cellarius, buticularis), správa stájů pak svěřena byla maršálovi (comes stabuli). Úřady ty shledáváme již v dobách králů franckých. Vývojem svazku lenního staly se tyto úřady dědičnými a nositeli jich byli později zejména knížata voličové (kurfirsti). Než brzy oddělily se úřady tyto od služby dvorské samé a ona přikázána zvláštním osobám, nejvyšší úřady správní byly v rukou dvorských komor a kancelářů. Rozvoj úřadů dvorských vrcholil na dvoře španělském za Karla I. a Filipa I., dále ve Francii za vlády Bourbonů, zejména za Ludvíka XIV. Při dvorech německých ustoupil jednodušší mrav přísné dvorské etiketě španělské, španělština stala se řečí dvorní i diplomatickou; teprve kolem polovice 17. století povýšen jazyk francouzský za jazyk dvorní a přijaty zvyky dvoru francouzského. Jednotlivá knížata (zejména Bedřich Velký) snažila se nemírné nádheře a přepychu zabrániti, leč nástupci nedbali příkladu jeho. Nejposléze našly francouzské dvorské způsoby přístup u dvora vídeňského (teprve za Karla V.), kde dosud ovládaly zvyky španělského dvoru. Organizace dvorských úřadů byla ve všech státech celkem stejnorodá a jisté rozdíly byly jen co do počtu těchto úřadů a objemu jich působnosti, a konečně co do zevních odznaků a titulů a i podnes sestaven jest dvůr evropských zeměpánů na většině způsobem jedno-
stejným. Nejvyšší dvorské úřady propůjčují se jen příslušníkům vysoké šlechty.

II. Nejvyšší dvorské úřady v Rakousku jsou: úřad nejvyššího hofmistra, úřad nejvyššího dvorního komorníka, úřad nejvyššího dvorního maršálka, úřad nejvyššího dvorního štolby, úřad nejvyššího dvorního kuchaře, úřad nejvyššího opatrovníka stříbrného náčiní, úřad nejvyššího lovčího, úřad nejvyššího velitele turnajů a úřad nejvyššího ceremoniáře.

1. Prvním z nejvyšších dvorských úřadů jest úřad nejvyššího hofmistra; v čele úřadu toho jest nejvyšší hofmistr, jenž jest nejvyšším

dvorským hodnostářem; povinností jeho jest bdíti nad tím, aby přísně zachována byla předepsaná dvorní obřadnost. Úřad nejv. hofmistra má své sídlo v císařském hradu vídeňském a sestává z prvního dvorního rady a ředitele kanceláře, ze dvou skutečných vládních radů, ze 4 skutečných dvorních tajemníků, ze dvou skutečných dvorních koncipistů a z celé řady jiných pomocných úředníků (z ředitele výpravny, z adjunktů, z oficiálů, ze strážců dveří úřadoven, z úředních sluhů). Tomuto úřadu podřízeno jest: departement účetní a stavební, dvorní výplatna, dvorní úřad telegrafní, dvorní ředitel cest po železnicích, dva císařští rakouští heroldové (hlasatelé), jeden král. uherský hlasatel, jeden král. český hlasatel a jeden arcivévodský rakouský hlasatel, dvorské duchovenstvo (jeden dvorský a hradní farář, 1 dvorský kazatel, 6 dvorských kaplanů, 2 zámečtí kaplanové, 2 beneficiáti), 3 tělesní lékařové, 1 tělesný chirurg, 1 dvorský zdravotní rada, 3 dvorští lékaři, 2 zámečtí lékaři (v Schönbrunu a Laxenburgu), personál c. a k. služby komorní a sálové (3 komorní účetní [furýrové], jimž zejména přísluší dohled nad bezpečností při dvoře; opatřují též druhy služby obřadní a mají pak za odznak svého úřadu obřadní hůlku; na cestách používá jich dvůr k obstarání bytů; 4 tělesní komorníci, 8 komorníků, 5 dvorských furýrů). Dále přiděleno jest nejvyššímu hofmistrovskému úřadu ředitelství c. a k. dvorní knihovny, c. a k. intendance přírodopisného dvorního musea; dvorní hejtmanství ve Vídni, zámecká hejtmanství v Praze, v Budíně-Pešti, v Jedlové, v Schönbrunu, v Hetzendorfu, v Laxenburgu a v Badenu, správcové jiných císařských zámků (v Innomostí a Ambrasu, v Solnohradu a Hellbrunu, v Miramare), dohled nad veškerými dvorními zahradami, nad oborou v Schönbrunu, c. a k. dvorská hudební kapela a c. a k. komorní umělci (pěvci a hudebníci), konečně dohled nad ředitelstvím dvorské lékárny.

2. Úřad nejvyššího komořího obstarává správu domácí pokladny habsbursko-lotrinské rodiny ve Vídni (správa ta sestává z odhadce, ze 3 komorních klenotníků, z jednoho komorního továrníka na zboží zlaté, stříbrné a měděné a z 1 komorního továrníka na zlaté a stříbrné zboží prýmkářské), spravuje sbírky mincí, medailí, starožitností a zbraní, jakož i dvorní sbírky jiných umělecko-průmyslových předmětů, galerii obrazů a císařskou dvorní knihovnu. Nejvyššímu komořímu příkázání jsou: 1 skutečný dvorní rada a ředitel kanceláře, 1 skutečný dvorní tajemník, 1 skutečný dvorní koncipista a jiní pomocní úředníci (registrator a oficiálové), dále examinátor (zkoušející) z rodopisu nejv. rodu.

3. Úřad nejvyššího dvorního maršálka (viz čl. tento): V čele jeho jest nejvyšší dvorní maršálek, jemuž přiděleni jsou: jeden dvorní rada a ředitel kanceláře, 2 skuteční dvorní sekretáři, jeden skutečný dvorní koncipista a jiní úředníci; konečně — pokud jde o výkon právomoci mimořádné — činní jsou kromě předsedy a 4 přísedících 2 tlumočníci uherští a 1 tlumočník řeči italské.

4. Úřad nejvyššího štolby: V čele stojí nejvyšší štolba, jemuž po bok stojí: jeden skutečný dvorní rada a ředitel kanceláře, jeden skutečný dvorní tajemník, jeden skutečný dvorní koncipista, 1 výpravčí a registrator a 3 oficiálové; úřadu tomuto podléhají, pokud se týká, dohledu nejvyššího štolby podřízeni jsou c. k. pážata, dvorní konírna, 2 dvorní jízďárny, dvorní konírny pro potahy, dvorní povozy, dvorní skladiště zásob, dvorní hřebčince (v Čechách jsou dva, v Kladrubech a ve Františkových Dvorech).

5. Úřad nejvyššího kuchaře: Nejvyššímu dvornímu kuchaři podřízen jest: dvorní kontrolní úřad, 4 dvorní inspektoři stolní, 4 dvorní gardy potravní (vedoucí dohled nad potravinami určenými pro dvůr), v jichž čele jest jeden správce; dále přísluší nejvyššímu kuchtíku dohled ku dvorní kuchyni a ku 3 vrchním kuchařům, k dvorním sklepům, dvornímu cukrářství, skladům uhlí a dříví, osvětlování, ke koupelnám dvorním a k dvorním komorám stříbra a tabulí.

6. Úřad nejvyššího lovčího má dohled k dvorním honům; jemu přidělen jest jeden správce (úřadu) a 4 pomocní úředníci, jeden lesmistr, 4 dvorní myslivci a 19 myslivců v císařských revírech.

III. Ostatní dvorské úřady.

1. Generální intendance obou dvorních divadel.

2. Generální ředitelství císařských soukromých a rodinných statků; přednostou jest generální ředitel, jemuž přikázán jest jeden skutečný vládní rada a 2 skuteční dvorní sekretáři a personál pomocný (expeditor, registrátor a 2 oficiálové). Generálnímu ředitelství podřízeno jest: departement účetní, ředitelství statků soukromých a rodinných ve Vídni, které spravuje 6 císařských statků v Dolních Rakousích, 1 v Horních Rakousích, 1 ve Štýrsku, 1 na Moravě a 3 v Uhrách; ředitelství cís. soukromých a rodinných statků v Praze, které má ve správě 10 císařských statků v Čechách a to: v Zákupích, v Ploškovcích, ve Zvoleňovsi s Kolčem, v Buštěhradu, v Tachlovicích, v Kácově, v Koruně-Poříčí, v Bystré, v Německé Bělé, v Beznu, ve Smiřicích, v Cerekvici; c. a k. dvorní fideikomisní knihovna.

3. Nejvyšší kabinetní kancelář, v jejíž čele stojí ředitel kabinetní; dále jest 5 kabinetních sekretářů (jeden tajný rada, 1 skutečný dvorní rada a tři skuteční vládní radové), 10 kabinetních koncipistů (skutečných dvorních tajemníků) a personál pomocný.

4. Nejvyšší dvorní služba vojenská:

a) Kancelář vojenská s přednostou v čele, a sestávající dále z 1 dvorního rady, 1 sekčního rady, ze 4 tajemníků a z úředníků pomocných.

b) Pobočníky (adjutanty) císařovými jsou: jeden generální adjutant (generální adjutantura zřízena byla teprve r. 1851 a prvním generálním adjutantem byl bývalý sborový velitel pražský hrabě Grünne r. 1899 na odpočinek odešedší) a 7 křídelních pobočníků.

IV. Dvořenínstvo císařovny. V čele dvořenínstva císařovna jest nejvyšší hofmistr a nejvyšší hofmistrová; ku dvořenínstvu náleží dále 2 dvorní dámy, jedna předčítatelka, jeden tajemník a jeden adjunkt tajemníka; službu dvorních komorních opatřují: jedna dvorní kadeřnice, jedna komornice, jedna komorná, jedna pokojská a jeden strážce dveří sálových.

V. Dvořenínstvo ostatních členů císařské rodiny záleží při plnoletých členech z jednoho nejvyššího hofmistra (z jedné nejvyšší hofmistrové), po případě z představeného komory, z tajemníka, ze služebného komořího, při nezletilých členech císařského domu pak z vychovatele, po případě guvernanky, dvorní dámy a ze služebního personálu.

Úřady evidenční (vojenské).

Úředním tímto výrazem rozuměti jest buďto ono místní velitelství neb ono doplňovací okresní velitelství (po případě ono doplňovací zeměbranecké okresní velitelství), v jehož obvodu bydlí neaktivní osoby vo-